

Commissie Corporate Governance
t.a.v. drs. R. Abma
Postbus 20201
2500 EE DEN HAAG

Rotterdam, 4 september 2003

Betreft: Commentaar Ernst & Young (Nederland) op concept Code Corporate Governance

Geachte Commissie,

Gaarne wil Ernst & Young (Nederland) gebruikmaken van de door u geboden gelegenheid om uw concept Code Corporate Governance van commentaar te voorzien.

Bijgaand treft u dit commentaar aan. Op woensdag 3 september is dit reeds elektronisch naar u doorgeleid, via de daartoe op uw website geboden mogelijkheid.

Uiteraard staan wij tot uw beschikking om een en ander nader toe te lichten.

Hoogachtend,

Ernst & Young (Nederland)

Drs. J.L. den Hartog
(voorzitter)

Bijlage:

COMMENTAAR ERNST & YOUNG (NEDERLAND) OP CODE CORPORATE GOVERNANCE

Ernst & Young onderschrijft de doelstelling van de Commissie Corporate Governance (Tabaksblat) om door verbeterde corporate governance het vertrouwen van de kapitaalmarkt te herstellen. Echter, ten aanzien van bepaalde elementen uit de door de Commissie recent ter commentaar voorgelegde conceptcode, plaatsen wij graag enkele constructief kritische kanttekeningen.

Internationaal zijn er belangrijke ontwikkelingen op het gebied van corporate governance. De recente ondernemingschandalen in veel landen zijn aanleiding tot aanvullende wet- en regelgeving voor bestuurders, toezichthouders en accountants die zullen resulteren in een verdere formalisering van corporate governance. Naar de mening van Ernst & Young is die formalisering van goed ondernemingsbestuur niet altijd de beste weg naar de realisatie daarvan. De kwaliteit van corporate governance staat of valt met de persoonlijke integriteit van alle betrokkenen en die is moeilijk in formele reglementering vast te leggen.

De conceptcode formuleert om te beginnen 24 beginselen of uitgangspunten en geeft op grond daarvan vervolgens 124 concrete bepalingen of uitwerkingen voor ‘best practice’. De Commissie zegt de voorkeur te geven aan een op beginselen gebaseerde benadering, boven het geven van uitvoeringsregels. Juist in het licht van dat uitgangspunt is het aantal en de mate van detaillering van de best practice bepalingen van de conceptcode opvallend hoog. Afgezien van de vraag of de gedetailleerde regels ook effectief zijn, is het te verwachten dat deze bepalingen in de praktijk het karakter kunnen krijgen van ‘de facto minimum standaarden’. Hierdoor ontstaat het gerede gevaar dat de geest van goed ondernemingsbestuur wordt overheerst door de letter.

De Commissie stelt voor dat ondernemingen in hun jaarverslag moeten aangeven dat zij de best practice bepalingen onderschrijven en toepassen en zo niet, uitleg moeten geven waarom niet. De Commissie doet de aanbeveling om dit beginsel van ‘pas toe of leg uit’ (‘comply or explain’) wettelijk te verankeren. Ernst & Young ondersteunt deze benadering. Immers, het geeft ondernemingen een zekere flexibiliteit om, op een bij hun specifieke situatie passende manier, concreet invulling te geven aan de principes van goed ondernemingsbestuur. Bovendien komt dit de kwaliteit en transparantie van de verslaggeving daarover ten goede. Het maatschappelijk verkeer moet dan wel de ‘explain’ aanvaarden als voldoen aan de eisen van de code en niet als een ‘non comply’.

Mede indachtig het bovengenoemde gevaar van het ontstaan van de facto minimum standaarden, moet daarom wel bijzondere zorgvuldigheid worden betracht bij het vaststellen van het aantal best practice bepalingen en mate van detaillering waarmee deze worden uitgewerkt. De Commissie zou naar onze mening op dit punt beter kunnen aansluiten bij de recent geactualiseerde Britse ‘Combined Code on Corporate Governance’. Deze code kent veel minder gedetailleerde uitvoeringsregels, met name ten aanzien van bijvoorbeeld de beloningsstructuren en vertrekregelingen van bestuurders. Middels een reeks bijlagen verschaft de Combined Code op belangrijke onderdelen bovendien aanvullende leidraden en handvatten die ondernemingen kunnen gebruiken bij de implementatie van deze Code*.

* Guidance on internal control (The Turnbull Guidance)

Guidance on audit committees (The Smith Guidance)

Guidance for the chairman

Guidance for non-executive directors

Summary of the principal duties of the remuneration committee

Summary of the principal duties of the nomination committee

Pre-appointment due diligence checklist for new board members

Sample letter of non-executive director appointment

Induction checklist

Het verdient aanbeveling dat ook de Commissie de invoering van de Nederlandse corporate governance code op deze wijze faciliteert.

Met de voorstellen van de conceptcode wil de Commissie voortvarend invulling geven aan belangrijke elementen van het EU Actieplan van eurocommissaris Bolkestein. Ernst & Young onderschrijft de doelstelling van dat actieplan om door middel van onderlinge coördinatie zo snel mogelijk te komen tot verregaande harmonisatie van de corporate governance regimes van de EU lidstaten. Deze convergentie is een noodzakelijke voorwaarde om te komen tot een werkelijk geïntegreerde Europese kapitaalmarkt.

De onder meer hieruit voortvloeiende noodzaak tot permanente actualisering van de code zou aan een particulier forum overgelaten moeten worden. Dat forum zou dan desgevraagd tevens aanvullende leidraden kunnen uitgeven en een actieve bijdrage kunnen leveren aan de Europese harmonisatie van corporate governance wet- en regelgeving.

Ernst & Young staat positief tegenover de aanbeveling van de commissie om de code niet alleen voor beursgenoteerde ondernemingen te laten gelden, maar ook voor andere grote en middelgrote ondernemingen. Goed ondernemingsbestuur is immers ook van bijzonder belang bij organisaties waar een groot publiek belang wordt vertegenwoordigd en/of die in belangrijke mate met publieke gelden gefinancierd worden, de zogenaamde public interest entities. De bereidheid van dit soort en andere ondernemingen om de code vrijwillig toe te passen is naar de mening van Ernst & Young gebaat met het meer 'principle based' opzetten ervan. Het toepassen van de door ons ondersteunde grondgedachte gaat teloor door het accepteren van de 'rule based' kenmerken die de conceptcode nu heeft.

De positie van de Raad van Commissarissen wordt in de voorstellen versterkt doordat duidelijke eisen worden gesteld aan deskundigheid, onafhankelijkheid en betrokkenheid. Ook de positie van de accountant wordt duidelijker. De benoeming van de accountant door de Algemene vergadering van Aandeelhouders, op voordracht van de Raad van Commissarissen en de Raad van Bestuur is een goede zaak.

Ernst & Young is vanuit zijn rol als accountant voorstander van het door het bestuur laten afgeven van een verklaring over de interne controle en de risicobeheersingsystemen. Het publiekelijk en gefundeerd verklaren dat de onderneming 'in control' is, kan alleen nadat dit daadwerkelijk is vastgesteld. Hierdoor leert de onderneming naar verwachting haar interne en externe risico's steeds beter kennen en beheersen. Dit zal ook de kwaliteit van de in- en externe financiële rapportages ten goede komen. Er moet wel gekozen worden voor een geschikte referentie of standaard voor het interne controle raamwerk die zich concentreert op de meest vitale onderdelen van interne controle en risicobeheersing. De hiervoor door de Britse Combined Code gekozen weg sluit naar onze mening beter aan bij de Nederlandse verhoudingen dan de gedetailleerde en kostbare procedures van de Amerikaanse Sarbanes-Oxley wet.

Ernst & Young is van mening dat de code op belangrijke onderdelen nog nadere duiding en uitwerking behoeft. Hierbij valt met name te denken aan de genoemde behoefte aan een referentieraamwerk voor interne controle; de exacte rol van de accountant bij de verklaring van het management over die interne controle; de gewenste inhoud van de corporate governance verklaring in het jaarverslag, alsmede de aard van het optreden van de accountant tijdens algemene vergaderingen van aandeelhouders. Ook het toezicht op de naleving (en de verantwoording daaromtrent) van de code, en een eventuele rol daarbij voor de externe accountant, behoeven nadere explicitering.

Tenslotte acht Ernst & Young een voortvarende invoering van de eind dit jaar vast te stellen definitieve versie van de nieuwe nationale corporate governance code van groot maatschappelijk belang. De nu beoogde ingangsdatum van 1

januari 2004 met een teruggrijpende werking over het boekjaar 2003, is echter waarschijnlijk te ambitieus. De meeste ondernemingen streven continu naar verbeteringen in hun corporate governance structuren maar in dat geval zou er op zeer korte termijn veel extra werk moeten worden verzet, terwijl er op een groot aantal punten nog inhoudelijke verduidelijkingen van de code nodig zijn. Het is ons inziens van weinig waarde om in jaarverslagen en aandeelhoudersvergaderingen over het boekjaar 2003, veel uitleg te moeten geven over principes en bepalingen die niet zijn toegepast, simpelweg omdat de voorbereiding en implementatie ervan een aanzienlijke doorlooptijd zullen vergen. Er kunnen dan zeker ook kritische vragen worden gesteld bij de integrale toepassing van de 'pas toe of leg uit' regel in het eerste toepassingsjaar 2003. Ernst & Young pleit in dit verband voor een meer realistische ingangsdatum en/of overgangsmaatregelen. Daardoor zou beter recht gedaan worden aan de belangen van de desbetreffende ondernemingen alsmede die van hun aandeelhouders.

Rotterdam, woensdag 3 september 2003

Ernst & Young (Nederland)

Jan den Hartog
Voorzitter Raad van Bestuur